

Projekt CERN-a projekt je visokih tehnologija

Branimir Vujčić, direktor Končar - Montažni inženjeringa

Među kremom svjetske znanosti

I Končar - Montažni inženjering sudjeluje u velikom svjetskom projektu CERN-a

U velikom svjetskom projektu CERN-a koji ovih dana puni medije jedan svoj dio ugradila je i tvrtka Končar - Montažni inženjering čime je i hrvatsko gospodarstvo pokazalo da se i u konkurenciji velikih i uglednih svjetskih kompanija može dostojno natjecati.

ZDRAVKO CESAR

zdravko.cesar@vecerni.net

Radi se o sabirničkom sustavu 20 kV za napajanje CMS magneta koji su u potpunosti napravili, testirali i ugradili stručnjaci tvrtke smještene na zagrebačkom Borongaju, koja ima 120 zaposlenih kao stalni dio koji se naravno, od posla do posla upotpunjuje s kooperantskim tvrtkama i ljudima. – Moram reći da je to vekli uspjeh naše tvrtke za koju smo dobili i prestižno priznanje - zlatnu plaketu CMS-a koju je u ime tvrtke primio Darinko Bago, prvi čovjek Končara u ožujku 2006. godine u CERN-u - kaže Branimir Vujčić, predsjednik uprave Končar - Montažni inženjering. No,

suradnja Končara i CERN-a ima daleko dublje korijene još od prije pola stoljeća, odnosno 1959. godine kada je tadašnja tvornica isporučila magnetske leče i sustav regulacije programiranih strujnih udara visoke učinkovitosti za upravljanje magnetskim lečama protonskog sinhrotroha. Ta se suradnja nastavila 1961. godine, a pravi je nastavak bio 2001. godine kada je jedno izaslanstvo CERN-a posjetilo Hrvatsku i niz uglednih znanstvenih institucija, pa tako i našu tvrtku gdje je ustvari bio početak te suradnje. Poslije toga smo intenzivirali susrete i razgovore o uključanju u svjetski projekt velikog sudarača čestica hadrona (LHC) i u srpnju 2003. godine dobili smo

i narudžbu za proizvodnju, ispitivanje, transport i ugradnju našeg sabirničkog sustava - kaže Vujčić. Cijeli je posao trajao nešto više od tri godine, na kojem je radilo desetak ljudi iz Končara - Montažnog inženjeringa praktično od početka do kraja. Trebalo se, naime, uklopi-

Končar MI napravio je sabirnički sustav 20 kV za napajanje CMS magneta za projekt LHC

ti u cijelu organizaciju jednog megaprojekta u kojemu sudjeluje tisuće i tisuće ljudi, kompanija i instituta. Trebalo je, prije svega, nabaviti svu potrebnu specijalnu opremu iz inozemstva, napraviti prototip na temelju kojeg se tek

dobilo pravo sudjelovanja u megaprojektu, ljudi su prolazili specijalnu obuku i treninge, i to u Končarevom institutu koji je osposobljen za to.

U laboratorijskim uvjetima smo napravili prototip koji je imao ravni dio od dva metra i svinuti od sedam metara i sve je funkcioniralo savršeno - kaže Vujčić. - No, možete li zamisliti sasvim druge uvjete kada je naprimjer ravni dio u realnoj mjeri imao čak 27 metara, a svinuti devet metara, i to sve na stotinu metara ispod zemlje, u kaverni u kojoj je normalna temperatura bila oko nula stupnjeva Celzijevih. Da i ne govorim o stalnom propuhu što nas je pratio jer je otvor morao biti otvoren kako bi se oprema mogla na vrijeme postavljati.... Mislim da je upravo ovdje do izražaja došao naš smisao za rješavanje izvanrednih situacija jer se stalno

moralo nešto sitno mijenjati, a da se cijela organizacija megaprojekta ne dovode u pitanje ili barem kašnjenje. U svakom slučaju, mislim da svi možemo biti jako zadovoljni jer smo sudjelovali u jednom od najvećih svjetskih projekata koji je okupio kremu svjetske znanosti. Dogodilo se čak i to da je upravo CERN svojim ugledom promijenio i tokove takozvanog odljeva mozgova koji su uglavnom odlazili prema Americi, a sada je cijeli niz uglednih znanstvenika, pa čak i studenata krenuo prema CERN-u i Europi jer se očito ovdje stvara povijest - kaže Vujčić. Hrvatska nažalost nije članica CERN-a, tog vodećeg svjetskog laboratorija za fiziku sitnih čestica pa može sudjelovati samo u određenim omjerima, no pokazalo se da i naše znanje može biti primijenjeno u tom najjačem svjetskom laboratoriju znanja i ideja.